

Maja Wojciechowska

Uniwersytet Gdański

Budowanie kapitału społecznego przez biblioteki akademickie

Streszczenie. Współczesne biblioteki naukowe stają przed nowymi wyzwaniami, które są wynikiem zmiany społeczeństwa – jego kształtu, struktury, zwyczajów, potrzeb i wreszcie oczekiwań. Zmiany te implikują innowacje biblioteczne, niezbędne dla sprawnego funkcjonowania tych instytucji. Biblioteki naukowe, do tej pory związane przede wszystkim z macierzystym środowiskiem naukowym i świadczące na jego rzecz usługi informacyjne, coraz częściej otwierają się na klientów zewnętrznych, tworząc zasoby kapitału społecznego. W artykule przedstawiono zagadnienie kapitału społecznego oraz rolę i znaczenie bibliotek akademickich w jego budowaniu.

Słowa kluczowe: biblioteki akademickie, kapitał społeczny, funkcje bibliotek.

Wprowadzenie

Kapitał społeczny to jedna z kluczowych wartości stanowiących źródło rozwoju jednostek i całych zbiorowości. Budowany jest od tak dawna, jak długo możemy mówić o systemach społecznych. Przyczynia się do realizacji wspólnych interesów, zadań, projektów, przedsięwzięć. W szerszym aspekcie dotyczy większych grup społecznych (społeczeństwa), w węższym związany jest z funkcjonowaniem konkretnych organizacji, w tym również bibliotek. Ze względu na wielorakie oddziaływanie i wieloaspektowy charakter kapitał społeczny jako zjawisko analizowany jest w ramach socjologii, ekonomii, a także geografii czy nauk o kulturze. Może również stanowić centrum zainteresowania bibliologii jako nauki badającej nie tylko funkcjonowanie (organizację) bibliotek, ale też ich wpływ na grupy społeczne, tj. zewnętrznych interesariuszy. W niniejszym artykule zasygnalizuję problematykę kapitału społecznego w kontekście funkcjonowania bibliotek akademickich oraz ich wpływu na rozwój różnych grup społecznych.

Pojęcie kapitału społecznego

Koncepcja kapitału społecznego pojawiła się w literaturze socjologicznej w latach 80. XX wieku za sprawą Pierre'a Bourdieu oraz Jamesa Colemana. Bourdieu wprowadził wówczas termin „kapitał kulturowy”, przez który rozumiał wiedzę, umiejętności, idee, przekonania czy przedmioty fizyczne, które nabywa jednostka uczestnicząca w życiu społecznym. Przejawem kapitału kulturowego według Bourdieu są kompetencje językowe oraz kulturowe, sam zaś kapitał kulturowy może zostać przekształcony w kapitał społeczny i kapitał ekonomiczny (Bourdieu, 1986). Coleman postrzegał kapitał społeczny jako „umiejętność współpracy międzyludzkiej w obrębie grup i organizacji w celu realizacji wspólnych potrzeb i interesów” oraz jako „zdolność jednostek do łączenia się w grupy z zamiarem realizacji przyjętych celów, nie tylko gospodarczych, lecz również odnoszących się do innych aspektów życia społecznego” (Adamiec, 2007, s. 28), Bourdieu natomiast za kapitał społeczny uważał „zbiór rzeczywistych lub potencjalnych zasobów, które związane są z posiadaniem trwałej sieci mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych związków, znajomości i wzajemnego uznania – innymi słowy, z przynależnością do grupy – które umożliwiają każdemu ze swoich członków wsparcie dzięki posiadanemu przez całą zbiorowość kapitałowi” (Działek, 2010, s. 8).

Dla rozwoju pojęcia kapitału społecznego istotne były również prace Roberta D. Putnama oraz Francisa Fukuyamy. Dostrzegali oni w kapitale społecznym funkcję normatywną, tj. pewne ustalenia, nieformalne normy, które prowokują do współpracy. Istnienie bowiem wspólnych dla jednostek norm może sprzyjać ich integracji, zwiększeniu zaufania, chęci kooperacji, regulacji stosunków międzyludzkich (Fukuyama, 1999). W tym kontekście nasuwa się pytanie o relacje między ujęciem normatywnym kapitału społecznego a kulturą organizacyjną, w ramach której promowane są pewne postawy, normy, wzorce zachowania i przekonania.

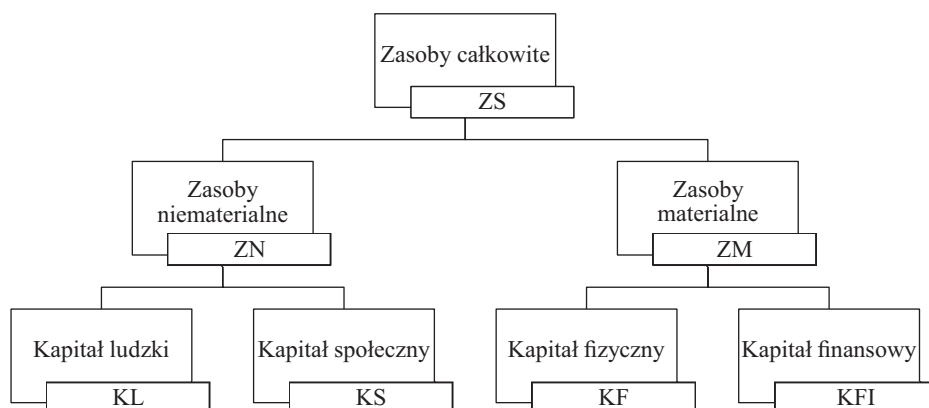
W zależności od ujęcia poszczególni autorzy przypisują kapitałowi społecznemu odmienne atrybuty. Większość upatruje w nim źródła korzyści wynikających z budowania sieci relacji, są też jednak tacy (np. Bourdieu), którzy obawiają się umocnienia wybranych grup społecznych, które następnie zmonopolizują, zwłaszcza dostęp do określonych korzyści – dóbr materialnych i niematerialnych, marginalizując pozostałe, gorzej zorganizowane grupy.

Koncepcja kapitału społecznego może mieć wymiar indywidualistyczny lub zbiorowy. W wymiarze zbiorowym rozpatrywane są interakcje wewnątrz grupy, które mogą prowadzić do pozytywnych lub negatywnych skutków. Skutki pozytywne to często podkreślane oparcie w grupie, zwiększenie efektywności wspólnych działań, zaufania, opieki. Natomiast skutki negatywne to hermetyzacja

grupy i w efekcie zmniejszenie innowacyjności, strach przed otwarciem się na doświadczenia zewnętrzne. W zależności od ujęcia (indywidualistyczne vs zbiorowe) kapitał społeczny traktowany jest bądź jako dobro jednostki, bądź jako dobro publiczne.

W szerokim ujęciu kapitał społeczny sytuowany jest obok takich wartości, jak kapitał fizyczny, kapitał finansowy i kapitał ludzki, tworząc tzw. zasoby całkowite, na które składają się zarówno czynniki materialne, jak i niematerialne (zob. rys. 1).

Według definicji przedstawionej przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w *Strategii rozwoju kapitału społecznego 2020* kapitał społeczny to „wynikająca z zaufania oraz obowiązujących norm i wzorów postępowania, zdolność do mobilizacji i łączenia zasobów, która sprzyja kreatywności oraz



Rys. 1. Formy kapitału

Źródło: S. Walukiewicz, *Four forms of capital and proximity*. Roma: Policy Forum IKINET 2007. Pobrane z: <http://ikinet.uniroma2.it/Contributions/Walukiewicz.pdf>.



Rys. 2. Obszary kapitału społecznego

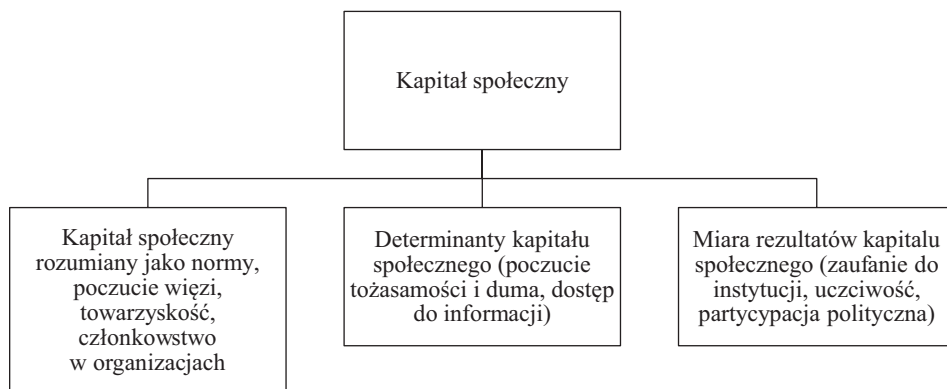
Źródło: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Naukowego, *Strategia rozwoju kapitału społecznego 2020*, Warszawa 2013. Pobrane z: http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf.

wzmacnia wolę współpracy i porozumienia w osiągnięciu wspólnych celów” (*Strategia rozwoju...*, 2013, s. 37) (zob. rys. 2).

Badania kapitału społecznego

Pojawienie się i rozwój teorii kapitału społecznego związane były z szeregiem badań, początkowo prowadzonych w zakresie socjologii i ekonomii, a następnie w ramach innych dziedzin. Warto wspomnieć tu Rossa J. Gittella, Avisę Vidala, Pamelę Paxton czy Mancurę Olsona, związanych głównie z kulturą amerykańską. Na uwagę zasługują również prace Deepy Narayan i Michaela F. Cassidy’ego, którzy dokonali systematyzacji ustaleń Putnama. Zgodnie z przyjętym przez nich ujęciem kapitał społeczny można rozpatrywać w trzech wymiarach:

Wymiar pierwszy obejmuje kapitał społeczny jako taki, tj. podzielane w danej społeczności normy, poczucie więzi ze wspólnotą, członkostwo w organizacjach różnego typu, zaangażowanie w wolontariat, zaufanie interpersonalne czy nawet towarzyskość (mierzona liczbą sąsiadów, bliskich przyjaciół itp.). Drugi poziom definicji obejmuje elementy determinujące poziom kapitału społecznego; są nimi m.in. poczucie tożsamości i duma, a także stopień poinformowania społeczeństwa. Trzeci, ostatni zakres definicji zawiera natomiast te elementy, za pomocą których można zmierzyć rezultaty obecności kapitału społecznego w danym kraju bądź regionie. Należą do nich m.in. zaufanie do instytucji publicznych czy partycypacja polityczna (Bildziukiewicz, 2013) (zob. rys. 3).



Rys. 3. Wymiary kapitału społecznego

Źródło: opracowanie na podstawie M. Bildziukiewicz, *Społecznicy czy indywidualiści? Kapitał społeczny a dobre rządzenie w Polsce i w województwie pomorskim*. *Pomorski Przegląd Gospodarczy* 2013. Pobrane z: <http://ppg.ibnrg.pl/pomorski-przeglad-gospodarczy/spolecznicy-czy-indywidualisci-kapital-spoeczny-a-dobre-rzadzenie-w-polsce-i-wojewodztwie-pomorskim>.

Jak słusznie zauważa Jarosław Działek, „większość literatury poświęconej kapitałowi społecznemu wymienia dwa jego elementy: strukturalny (powiązania społeczne) i normatywny (zaufanie)” (Działek, 2010, s. 332). Wśród licznych badaczy tego zjawiska występują zarówno jego propagatorzy, dostrzegający liczne korzyści z rozwijania powiązań społecznych, jak i krytycy, upatrujący zagrożenia w tzw. sile grupy. Abstrahując jednak od teoretycznych rozważań, warto zwrócić uwagę na kategorie badań empirycznych służących poznawaniu zjawisk kształtujących kapitał społeczny.

Współcześnie kapitał społeczny bada się w kontekście relacji z innymi czynnikami. Przykładowe relacje:

- kapitał społeczny a dobrobyt materialny społeczeństwa/wybranych grup społecznych,
- kapitał społeczny a dobrobyt materialny na poziomie regionów/województw/państw,
- kapitał społeczny a poziom zaufania do władz lokalnych,
- kapitał społeczny a aktywizacja w sprawy lokalne i krajowe,
- wpływ dostępu do informacji (zwłaszcza regionalnej typu prasa) na kształtowanie zasobów kapitału społecznego,
- wpływ kapitału społecznego na zaufanie do instytucji publicznych,
- wpływ stopnia identyfikacji z otoczeniem lokalnym i regionalnym na kapitał społeczny,
- relacja pomiędzy uczestnictwem w działalności stowarzyszeń i fundacji a wielkością kapitału społecznego,
- wolontariat a kapitał społeczny,
- altruizm i egoizm (tj. wrażliwość na dobro publiczne) a poziom kapitału społecznego,
- kapitał społeczny a poziom zaufania interpersonalnego,
- rozwijanie kapitału społecznego przez instytucje kultury (np. biblioteki).

Kapitał społeczny a biblioteki

Zagadnienie kapitału społecznego jest obecne w literaturze od wielu lat, jednak dopiero niedawno wzmożono badania dotyczące jego budowania przez instytucje nauki, kultury i sztuki, przy czym podkreślić trzeba, że większość z nich skupia się na analizie wpływu kapitału społecznego jako czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego. W polskiej literaturze dominują prace poświęcone muzeom, biblioteki pojawiają się w nich sporadycznie. Ze względu jednak na zmianę ich funkcji, otwarcie na otoczenie społeczne, odhermetyzowanie można przyjąć, że rola bibliotek w budowaniu kapitału społecznego może wzrastać, jak również

sam kapitał społeczny może mieć istotne znaczenie dla funkcjonowania bibliotek. Jak czytamy w *Strategii rozwoju kapitału społecznego 2020*:

Ważnym elementem materialnego zasobu kulturowego są zbiory obiektów ruchomych, gromadzonych w takich instytucjach jak biblioteki i muzea, a także same obiekty instytucji kultury: teatry, filharmonie i sale koncertowe, domy kultury, biblioteki i muzea [...]. Domy kultury i biblioteki stanowią najbardziej rozwiniętą sieć instytucji kulturalnych w Polsce. Mają one niezwykle istotne znaczenie dla rozwoju kapitału społecznego na poziomie lokalnym – zarówno z perspektywy potencjału kulturowego, jak i potencjału społecznego (*Strategia rozwoju...*, 2013, s. 21).

Według Sabiny Adamiec istotą kapitału społecznego w odniesieniu do bibliotek jest sieć relacji rozwiniętych wewnątrz i na zewnątrz biblioteki. Kapitał społeczny wypełnia przestrzeń społeczną pomiędzy pracownikami biblioteki oraz biblioteką a otaczającym ją środowiskiem społecznym. Stanowi zatem spoiwo zarówno personelu bibliotecznego, jak również rodzaj łącznika, występującego pomiędzy biblioteką a społeczeństwem obywatelskim (Adamiec, 2007, s. 28).

W ramach badań bibliologicznych kapitał społeczny winien być rozpatrywany zarówno na poziomie grup społecznych (otoczenie biblioteki), jak też na poziomie organizacyjnym, raczej w ujęciu zbiorowym niż indywidualistycznym. W większym stopniu należałoby się skupić na możliwościach, jakie posiadają biblioteki w zakresie wspierania rozwoju kapitału społecznego swoich pracowników i społeczności lokalnych, oraz na korzyściach, jakie może przynieść rozwój kapitału społecznego, w mniejszym zaś – upatrywać zagrożenia z niego wynikającego.

Przyjmuje się, że najważniejszymi elementami kapitału społecznego, które mają kluczowe znaczenie w procesie integracji, są: uczestnictwo w sieciach, zaufanie, wzajemność działań, proaktywność, wspólnoty oraz normy społeczne (Dyduch, 2004, s. 48). Wszystkie te czynniki można odnieść do stosunków panujących wewnątrz biblioteki akademickiej (sieci powiązań między pracownikami, wzajemne zaufanie wśród personelu i kierownictwa, rozpoznawalne i powszechnie akceptowane przez bibliotekarzy normy społeczne, poczucie wspólnoty objawiające się konkretnymi zachowaniami, rytuałami, ceremoniami, wzajemność działań odbywająca się w ramach jednej biblioteki czy wreszcie aktywność i zaangażowanie w tworzenie wspólnoty bibliotecznej); wówczas elementy te będą kształtowały kulturę organizacyjną biblioteki. Czynniki te mogą jednak również odnosić się do relacji zewnętrznych, a więc oddziaływania bibliotek na środowisko zewnętrzne. Ma to związek ze zmianą postrzegania roli bibliotek i kultury w ogóle. Coraz częściej przyjmuje się bowiem, że kultura może i powinna służyć wzmocnieniu spójności społecznej. Gmachy nowoczesnych bibliotek coraz

rzadziej pełnią funkcję tradycyjnych księżnic, nie ograniczają swojej działalności do gromadzenia, opracowania, udostępniania i archiwizowania zbiorów. Stają się miejscami dialogu, wspólnoty, lokalnymi centrami kultury i miejscami spotkań (różnych grup wiekowych, społecznych, mniejszości etnicznych, religijnych itp.). Biblioteki, w tym również biblioteki akademickie, realizują coraz częściej znacznie szersze cele społeczne, niż pierwotnie zakładano. I tak zagadnienia, które w ramach badań kapitału społecznego przedstawił Jarosław Działek (2014, s. 19) użytkownikom bibliotek publicznych kilka lat temu, dzisiaj mogłyby dotyczyć również użytkowników bibliotek akademickich i wówczas brzmiałyby następująco – (naszą) bibliotekę akademicką można określić jako miejsce:

- ważne dla społeczności akademickiej i społeczności lokalnych,
- zdobywania wiedzy i kompetencji naukowych,
- rozwijania pasji i zainteresowań,
- rozrywki,
- spędzania wolnego czasu,
- spotkań ze znajomymi, przyjaciółmi,
- poznawania i spotykania nowych ludzi,
- realizowania wspólnym projektów i pomysłów naukowych.

Dla realizacji przez biblioteki naukowe szeroko rozumianych funkcji społecznych istotne są zarówno infrastruktura biblioteki, jak i formy dodatkowych usług mogących przyczynić się do budowania kapitału społecznego. Mówiąc o infrastrukturze (w kontekście kapitału społecznego), należy mieć na uwadze nie tylko funkcjonalne, dobrze zlokalizowane budynki biblioteczne, dysponujące odpowiednimi czytelniami, pracownikami czy wypożyczalnią. Ważne są tu również przestrzenie dodatkowe, takie jak sale do pracy grupowej, sale multimedialne, przestrzeń z dostępem do internetu, sale wystawowe, koncertowe, teatralne, konferencyjne, miejsca do relaksu i głośnej rozmowy, kawiarnie, udogodnienia w postaci automatów z jedzeniem/napojami itp. Wszystkie te przestrzenie umożliwiają nawiązywanie i rozwijanie więzi społecznych. Podobne znaczenie mają tzw. usługi dodatkowe, które mogą (lecz nie muszą) realizować biblioteki naukowe. Są to np. wystawy, koncerty, warsztaty, konferencje, przedstawienia, konkursy, projekcje filmów, kluby dyskusyjne, spotkania naukowe. Większość bibliotek akademickich prowadzi wymienione działania. Pojawiają się jednak pytania: czy w wystarczającym wymiarze?, czy mają one atrakcyjną formę i tematykę?, czy są one odpowiednio promowane?, czy są to działania realnie spajające społeczność akademicką, czy też służą jedynie jako punkty do wykazania w sprawozdaniach aktywności księżnic?

Oczywiście w dociekaniach na temat przyczyniania się bibliotek akademickich do budowania kapitału społecznego w ramach społeczności naukowych nie można ograniczyć się wyłącznie do wspomnianych wcześniej aspektów,

zjawisko to wymaga znacznie bardziej pogłębionych studiów i analiz, które jednak przekraczają ramy niniejszego artykułu. Warto jednak wspomnieć o takich kategoriach, jak: udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, współpraca bibliotek z wolontariuszami, studentami, kadrą akademicką czy kampanie promocyjne.

Świadome i planowe budowanie kapitału społecznego przez biblioteki wymaga podjęcia odpowiednich działań przygotowawczych. Do najważniejszych z nich zaliczyć można:

- dostosowanie infrastruktury (przygotowanie odpowiednich pomieszczeń, udogodnień, ocieplenie wizerunku przestrzeni bibliotecznych, zakup narzędzi i sprzętu wspierającego pracę projektową itp.),
- przygotowanie personelu (zatrudnienie odpowiednio wykwalifikowanej kadry lub wyszkolenie zatrudnionych już pracowników w zakresie działalności animacyjnej, społecznej itp.),
- opracowanie oferty usługowej wspierającej integrację określonych środowisk i grup odbiorców (np. usługi skierowane do wybranych grup studentów, pracowników naukowych),
- zaprojektowanie kampanii informacyjnej i promocja wizerunku biblioteki (jako miejsca służącego integracji, wspólnej pracy i rozrywki, w którym możliwe jest realizowanie celów naukowych i pozanaukowych).

Analiza ofert pracy na stanowiska bibliotekarskie jasno pokazuje, że zapotrzebowanie na bibliotekarzy-animatorów społeczno-kulturalnych będzie rosło. Według badań Marcina Karwowskiego (2018) od nowo zatrudnianych bibliotekarzy oczekuje się w pierwszej kolejności działań związanych z prowadzeniem i realizowaniem podstawowych funkcji biblioteki, natomiast na drugim i piątym miejscu są to: prowadzenie zajęć edukacyjnych oraz organizacja imprez. Również struktura zatrudnienia potwierdza rozwijanie się nowych ról w ramach zawodu bibliotekarza. Pracodawcy oczekują już nie tylko wykształcenia bibliotekoznawczego, ale również studiów kulturoznawczych, a wśród pożądanых kompetencji oprócz tradycyjnych kompetencji bibliotekarskich znajdują się zdolności animacyjne oraz umiejętność pracy z młodzieżą.

Przegląd stron internetowych bibliotek akademickich oraz najnowszej literatury poświęconej ich działalności także wskazuje na coraz większe skupianie się tych instytucji na poszerzaniu oferty kulturalno-animacyjnej mającej na celu zarówno rozwijanie wiedzy, poszerzanie kompetencji naukowych i zainteresowań, jak i wspieranie kapitału społecznego. Coraz więcej bibliotekarzy bibliotek akademickich odnotowuje realizowanie projektów kulturalno-edukacyjnych, które mają stanowić uzupełnienie podstawowej działalności ich instytucji. I tak np. Karina Olesiak i Bartłomiej Duda z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie piszą:

Oferta edukacyjno-kulturalna obejmuje szeroki wachlarz atrakcji, m.in. spektakle teatralne, koncerty, wykłady, warsztaty, panele dyskusyjne, konkursy literackie, fotograficzne, wiedzy o poszczególnych krajach, spotkania z filmoznawcami, aktorami, pisarzami, podróżnikami. Każdorazowo spotkaniu towarzyszą wystawy fotografii, książek oraz strojów ludowych lub innych eksponatów obrazujących kulturę wybranego państwa (Olesiak, Duda, 2018).

Opis ten można w zasadzie zastosować do wielu aktywnie działających bibliotek uczelnianych, co dowodzi zasadniczych zmian w postrzeganiu oferty usługowej nowoczesnej i zintegrowanej ze środowiskiem biblioteki akademickiej.

Jak dotąd brak jeszcze badań dotyczących stanu infrastruktury bibliotek uczelnianych, przydatnej w budowaniu kapitału społecznego. Niewątpliwie można jednak zaobserwować powiększanie tzw. przestrzeni wspólnych i społecznych, czyli pomieszczeń do pracy grupowej, relaksu, wspólnego odpoczynku, kawiarni itp., mających kluczowe znaczenie w rozwoju kapitału społecznego. Nie będzie też chyba przesadą stwierdzenie, iż prawie każdy nowo otwierany gmach większej biblioteki uczelnianej wyposażony jest w sale audytoryjne, wykładowe lub koncertowe czy nawet teatralne.

Wszystkie opisane wcześniej działania powinny zostać wsparte kampanią informacyjną prezentującą nowe funkcje i realizacje bibliotek. Aby budowanie kapitału społecznego przez biblioteki było możliwe w szerokim zakresie, konieczna jest zmiana ich wizerunku, konieczne jest postrzeganie tych instytucji przez grono interesariuszy jako instytucji przyjaznych, dostępnych, atrakcyjnych, ale przede wszystkim „wspólnych”, a więc jako miejsca, z którym można się identyfikować, z którego można aktywnie korzystać, o które także należy dbać i które trzeba wspierać – dobra wspólnego, czego świetnym przykładem są biblioteki amerykańskie i skandynawskie.

Na koniec rozważań warto sobie zadać pytanie, w jaki jeszcze sposób współczesne biblioteki akademickie, stanowiące (lub które powinny stanowić) ważne ogniwo w ramach tychże społeczności, mogą przyczynić się do budowania nie tylko specjalistycznych kompetencji swoich użytkowników, lecz również kapitału społecznego w ramach wspólnoty akademickiej.

Bibliografia

- Adamiec, S. (2007). Komunikacja warunkiem kapitału społecznego biblioteki. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Seria Zarządzanie i Marketing*, 1, s. 27–34.
- Bildziukiewicz, M. (2013). Społecznicy czy indywidualiści? Kapitał społeczny a dobre rządzenie w Polsce i w województwie pomorskim. *Pomorski Przegląd Gospodarczy*. Pobrane z: <http://ppg.ibngr.pl/pomorski-przeglad-gospodarczy/spolecznicy-czy-indywidualisci-kapital-spoeczny-a-dobre-rzadzenie-w-polsce-i-wojewodztwie-pomorskim> [dostęp: 15.12.2017].
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. W: J.G. Richardson (red.), *Handbook of theory and research for the sociology of education* (s. 241–258). New York: Greenwood Press.
- Dyduch, W. (2004). Składniki i wymiary kapitału społecznego organizacji. *Organizacja i Kierowanie*, 1, s. 47–59.
- Działek, J. (2010). *Kapitał społeczny jako czynnik rozwoju gospodarczego w skali regionalnej i lokalnej w Polsce* (praca doktorska). Kraków: Uniwersytet Jagielloński.
- Działek, J., Murzyn-Kupisz, M. (2014). Rola bibliotek w budowaniu i wzmacnianiu zasobów kapitału społecznego w województwie małopolskim. *Zarządzanie Biblioteką*, 1, s. 9–32.
- Fukuyama, F. (1999). Social capital and civil society. *Conference on second generation reforms*. Pobrane z: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/seminar/1999/reforms/fukuyama.htm> [dostęp: 15.12.2017].
- Karwowski, M. (2018). Profil kompetencyjny bibliotekarza XXI wieku. W: M. Wojciechowska (red.), *Multibibliotekarstwo*. Warszawa: Wydawnictwo SBP [praca w druku].
- Olesiak K., Duda, B. (2018). Wrota do świata wiedzy i kultury, czyli biblioteczne projekty edukacyjno-kulturalne w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. W: M. Wojciechowska (red.), *Multibibliotekarstwo*. Warszawa: Wydawnictwo SBP [praca w druku].
- Strategia rozwoju kapitału społecznego 2020* (2013). Pobrane z: http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf [dostęp: 15.12.2017].
- Walukiewicz, S. (2007). *Four forms of capital and proximity*. Roma: Policy Forum IKINET. Pobrane z: <http://ikinet.uniroma2.it/Contributions/Walukiewicz.pdf> [dostęp: 15.12.2017].

Maja Wojciechowska

Academic libraries' contribution to the creation of social capital

Abstract. Modern research libraries currently face challenges resulting from changes in essential components of society – its shape, structure, customs, needs, and ultimately its expectations. Furthermore, these changes call for innovation in libraries and are necessary for their efficient operation in these new challenging circumstances. Research libraries, hitherto linked primarily to the research environment of their parent institutions and servicing and supporting the latter's information needs, are becoming more and more directed to the public at large and external clients, and propose ideas and solutions aimed at creating new resources of social capital. This article discusses the social capital-building that involves libraries and the role and significance of academic libraries in the process.

Keywords: academic libraries, social capital, library functions.

Nadesłano 16 II 2018.

